

Terenga 2: Hōtaka 17 – Kaua...

Kei ngā aho tāniko o ngā kaitaka paepaeroa o ngā tūpuna, nau mai kia tuituia tātou ki te paepae poto o AKO. Tuia i runga, tuia i raro, tuia ngā manako kia renarena ai te taura o te muka tangata i takea mai ai i Hawaiki pāmamao.

Hei Mahi Whakarongo

Kua tīpakohia tētehi wāhanga o te kōrero a taku tungāne, a Rāhui nōna i tū ki te tātāwhāinga tautohetohe a Whakaata Māori. Anei ngā pātai hei whakautu mā koutou. Whakatauritehia ō whakautu ki ā ngā ākongā o AKO.

1. He aha te kaupapa o te tautohetohe ki ō whakaaro?
2. E whakaae ana ia, e whakahē ana rānei ia?
3. Nō whea ngā tīma e rua?

He Whakamārama

I te nuinga o te wā ka whai mai te pū 'e' i te kupu 'Kaua' hei whakataki i tētehi kupu mahi. Heoi, he kupu hāpai anō ka noho mai ki muri i te kupu 'Kaua'. Kei te āhua anō o te horopaki o te kōrero. Tēnā tirohia ēnei tauira:

- a. Kaua māku hei whaiwhai, māu kē.
- e. Kaua a Mere hei māngai mā tātou, ko Pita kē.
- i. Kaua hej wareware i a koe tō pōtae.
- o. Kaua i konā. Haria mai ki konei.

Hei Manatu

Ko tētehi āhuatanga hei manatu mā tātou ko te ture e pā ana ki ngā momo kupu e tika ana mō muri i te kupu 'Kāore' mehemea kāore i a koe tētehi mea.

Anei anō te ture:

Ahakoia pēhea, kaua e whakamahia te kupu 'taku', 'tō', 'tana' ki muri i te 'Kāore' i roto i tēnei horopaki.

Kāore aku motokā. (Kāore taku motokā x)

Kāore ōna reo. (Kāore tana reo x)

Kāore āu pātai? (Kāore tō pātai? x)

Kaua e wareware. Me kupu takitini ahakoia kotahi te mea e kōrerohia ana.

Hei Mahi

Whakapākehātia ēnei rerenga:

1. Kaua hei māharahara.
2. Kaua māu e kōrero.
3. Kaua ko koe!

Whakakāhoretia ēnei rerenga:

4. He pene tā te tamaiti.
5. He waka tō te whānau.

Whakautu:

1. Don't worry. 2. It's not for you to say. 3. Don't let it be you. / Not you!
4. Kāore he pene a te tamaiti. / Kāore ā te tamaiti pene.
5. Kāore he waka o te whānau. / Kāore ō te whānau waka.